

ΟΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ (Νοέμβριος 2011)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΧΙΩΤΗΣ

Στο τελείωμα της διετίας 2010-2011 που διανύουμε, η ελληνική κοινωνία αλλά και ειδικότερα η αγορά ενέργειας, βιώνουν τη μετάβαση του ενεργειακού συστήματος της χώρας σε συνθήκες απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας, ενώ παράλληλα υφίστανται τις επιπτώσεις μιας πρωτόγνωρης αρνητικής οικονομικής συγκυρίας και κρίσης, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Τα θεσμικά μέτρα τα οποία πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 2007 (αφού είχαν προηγηθεί οι σχετικές Οδηγίες 1996/92/EC και 2003/54/EC), και εξειδικεύθηκαν με τις αντίστοιχες Οδηγίες το 2009, [γνωστά και ως 3ο Ενεργειακό Πακέτο Μέτρων], αποβλέπουν αφενός στην βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους οικιακούς και εμπορικούς καταναλωτές, οι οποίες θα παρέχονται με ίσους και διαφανείς όρους ανταγωνισμού και αφετέρου στην μείωση της επιβάρυνσης των ενεργειακών τιμολογίων στους καταναλωτές, μέσω του υγιούς ανταγωνισμού προμηθευτών και παραγωγών. Κύριος στόχος της ευρωπαϊκής κοινότητας ήταν και παραμένει, πέραν όλων των άλλων, η διασφάλιση του δικαιώματος των πολιτών των κρατών - μελών σε επαρκή και ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό και σε προσιτές τιμές, ειδικά σήμερα που διερχόμεθα μία εποχή αστάθειας των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, καθώς και έντονης απουσίας επενδύσεων στον ενεργειακό τομέα, λόγω έλλειψης ικανής τραπεζικής χρηματοδότησης. Παράλληλα, και ιδιαίτερα στη χώρα μας, το φαινόμενο της «ενεργειακής πενίας» γίνεται ολοένα και πιο αισθητό με αποτέλεσμα να είναι επιτακτική ανάγκη η λήψη μέτρων προστασίας του καταναλωτή και μείωση των ενεργειακών τιμών.

Η υλοποίηση του παραπάνω στόχου, επέβαλε τη δημιουργία κοινών κανόνων και

κωδίκων για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Η αναγκαιότητα αυτή υπαγόρευσε αρχικά την θέσπιση Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς τα κράτη-μέλη, [όπως η 2009/72/EC και 2009/73/EC για τον ηλεκτρισμό και το φυσικό αέριο], τα οποία με τη σειρά τους υποχρεώθηκαν να ενσωματώσουν τις συγκεκριμένες Οδηγίες στην εθνική τους νομοθεσία, Στα πλαίσια αυτά, η χώρα μας, συμμορφούμενη με την παραπάνω αναγκαιότητα, θεσμοθέτησε νομοθετικά προ ολίγων εβδομάδων το Ν. 4001/2011, ο οποίος αποτελεί διάδοχο του Νόμου 2773, που ρύθμιζε τα ενεργειακά ζητήματα από το 1999.

Ένας εκ των βασικών πυλώνων του νέου νομοθετήματος είναι η θέσπιση κανόνων, ώστε οι αγορές να λειτουργούν εύρυθμα, και οι νεοεισερχόμενοι αλλά και οι υφιστάμενοι συμμετέχοντες σ' αυτή. είτε από την πλευρά του προμηθευτή είτε του παραγωγού ενέργειας, να έχουν την ευκαιρία να προσφέρουν ανταγωνιστικές και υψηλής ποιότητας ενεργειακές υπηρεσίες στους πολίτες. Δίνεται έτσι η δυνατότητα στους καταναλωτές, για τις ενεργειακές υπηρεσίες που χρησιμοποιούν, να επιλέγουν την ανταγωνιστικότερη επιχείρηση, που ταιριάζει με τις ενεργειακές απαιτήσεις τους, με ξεκάθαρους και διαφανείς όρους, γνωρίζοντας πως διέπονται από ένα ισχυρό θεσμικό δίκτυο προστασίας των δικαιωμάτων τους

Αναμενόμενο αποτέλεσμα των νέων αυτών κανόνων θα είναι εκτός των άλλων, η βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων ενεργειακών υπηρεσιών, σε ανταγωνιστικό κόστος, η δημιουργία νέων επιχειρήσεων, η ενίσχυση του διασυνοριακού εμπορίου ενέργειας, καθώς και η δημιουργία και παροχή νέων καινοτόμων ενεργειακών υπηρεσιών και προϊόντων Με το ενιαίο μοντέλο αγοράς μάλιστα η ευρωπαϊκή ένωση προωθεί τη ζεύξη αγορών και τιμών με σκοπό τη μείωση του κόστους και την αποδοτικότερη χρήση των ενεργειακών υποδομών.

Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι, υπό την προϋπόθεση της ορθής εφαρμογής του πλαισίου και στην προοπτική μιας ελεύθερης και χωρίς στρεβλώσεις ενεργειακής αγοράς, οι καταναλωτές απολαμβάνουν τελικά το μέγιστο όφελος. Ο σχεδιασμός αυτός αποσκοπεί στην ανάπτυξη τελικά μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς ενέργειας, με παράλληλη προώθηση πολιτικών ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών και της εξοικονόμησης ενέργειας. Είναι επίσης σημαντικό, και προς την ίδια κατεύθυνση, ότι τίθενται πλέον νέοι κανόνες για τη διαφάνεια, και την ενημέρωση,

χάρη στους οποίους όλοι οι παράγοντες της αγοράς θα ενημερώνονται έγκυρα και έγκαιρα, προκειμένου να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις και να κάνουν τις αποδοτικότερες και επωφελέστερες επιλογές.

Στο σημείο αυτό, σημαντικότατο ρόλο έρχονται να παίξουν οι εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας, για τις οποίες από το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο προβλέπεται ότι θα έχουν ενισχυμένες εξουσίες και αρμοδιότητες, προκειμένου να διασφαλίσουν την εύρυθμη, ανταγωνιστική και αποτελεσματική λειτουργία της ενεργειακής αγοράς καθώς και την ισότιμη πρόσβαση και χρήση των ενεργειακών δικτύων. Επιπλέον, το έργο τους, συνεπικουρείται αποφασιστικά από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό ACER, που αποτελεί την Ένωση των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών, και ο οποίος εξουσιοδοτείται να λαμβάνει πλέον δεσμευτικές αποφάσεις επί θεμάτων της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς Ενέργειας, επιλαμβανόμενος επί διασυνοριακών ζητημάτων και θεμάτων κοινής ενεργειακής πολιτικής.

Εν μέσω αυτής της πραγματικότητας, η ανθρωπότητα σε παγκόσμια κλίμακα, έρχεται αντιμέτωπη με το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και τις επιπτώσεις της σε κοινωνική και οικονομική βάση. Μάλιστα, μία πολύ πρόσφατη ανεξάρτητη επιστημονική πηγή έρχεται να επιβεβαιώσει την ύπαρξη της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής στον πλανήτη μας. Η επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου Berkeley, η οποία συστάθηκε για αυτόν τον σκοπό, παρότι χρησιμοποίησε διαφορετικές μεθόδους και δεδομένα, κατέληξε στα ίδια συμπεράσματα, όπως οι προγενέστερες γνωστές μελέτες της NASA, της Βρετανικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας και άλλων διεθνών οργανισμών. Από την έρευνα, και μετά την εξέταση άνω του ενός εκατομμυρίου αρχείων θερμοκρασιών απ' όλο τον κόσμο, που χρονολογούνται από το 1800, διαπιστώθηκε ότι, η παγκόσμια μέση θερμοκρασία έχει αυξηθεί περίπου 1 βαθμό από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 μέχρι σήμερα. Η ομάδα του Berkeley επιβεβαίωσε επίσης ότι η αλλαγή της θερμοκρασίας στον Βόρειο Ατλαντικό πιθανότατα ευθύνεται για τις διαφορές της θερμοκρασίας παγκοσμίως από χρονιά σε χρονιά.

Επίσης προ ολίγων ημερών ο επικεφαλής οικονομολόγος της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας [IEA] Φατίχ Μπιρόλ σε συνέντευξη που παραχώρησε στον δικτυακό τόπο EurActiv υποστήριξε ότι οι εκατοντάδες δισεκατομμυρίων δολαρίων που δίνονται σε επιδοτήσεις στα ορυκτά καύσιμα πρέπει να κοπούν, ειδάλλως ο

κόσμος θα βρεθεί αντιμέτωπος με μια καταστροφική άνοδο της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη κατά 3,5 βαθμούς Κελσίου. Αντιθέτως, και σύμφωνα με έκθεση των Accenture και Barclays Capital, η Ευρώπη επενδύει κάθε χρόνο περίπου 30 δισ. ευρώ στην πράσινη ενέργεια, ενώ για την επίτευξη του στόχου απαιτούνται ετήσιες επενδύσεις ύψους περίπου 290 δισ. ευρώ. Μάλιστα η IEA τονίζει ότι σήμερα, υπάρχουν επιδοτήσεις ύψους 409 δισ. δολαρίων που ενθαρρύνουν τις αναπτυσσόμενες χώρες - από όπου προέρχεται ο κύριος όγκος της ενεργειακής ζήτησης και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα - προς μια σπάταλη χρήση ενέργειας. Σύμφωνα μάλιστα με τον Φατίχ Μπιρόλ, η κατάργηση αυτών των επιδοτήσεων στις μεγάλες αναπτυσσόμενες χώρες «είναι η μοναδική πολιτική» που θα βοηθήσει τον αναπροσανατολισμό του πλανήτη σε μια τροχιά ανόδου της θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς Κελσίου. Τέλος, σύμφωνα με την έκθεση της IEA, «Παγκόσμιες Ενεργειακές Προοπτικές», που θα δοθεί στη δημοσιότητα στις 9 Νοεμβρίου, η πολιτική αυτή θα μειώσει τις εκπομπές και θα βοηθήσει τις ανανεώσιμες να κατακτήσουν μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά.

Όλες αυτές οι καταγραφές και έρευνες είναι σημαντικές, αλλά πώς όμως συνδέονται και αλληλεπιδρούν οι δυνατότητες που δίνονται στον καταναλωτή από το νέο θεσμικό ενεργειακό πλαίσιο στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας;

Η απάντηση δεν είναι μονοσήμαντη, αλλά ιδίως η δυνατότητα του καταναλωτή για ελευθερία της επιλογής ενεργειακού παρόχου, μπορεί να αλλάξει θεαματικά τον ρόλο των πολιτών στο χώρο της ενέργειας, και να δώσει μία διάσταση της απάντησης. Ο καταναλωτής ενέργειας δεν μπορεί να προβεί σε επενδύσεις, ούτε μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της αποδοτικότητας μιας μονάδας παραγωγής ενέργειας. Πολύ περισσότερο δε, δεν μπορεί άμεσα να συμβάλει ενεργητικά στη διαμόρφωση των ανταγωνιστικών ή ρυθμιζόμενων τιμολογίων της ενέργειας. Μπορεί όμως, εκμεταλλευόμενος το νέο θεσμικό περιβάλλον και στα πλαίσια μιας απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας να συμβάλει, μέσω της δυνατότητας επιλογής προμηθευτή. Με αυτή τη δυνατότητα της επιλογής μπορεί δυνητικά να επιλέξει τον προμηθευτή που παρέχει ηλεκτρική ενέργεια προερχόμενη από πηγές με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ή ενέργεια προερχόμενη άμεσα (διμερή συμβόλαια) ή έμμεσα (εγγυήσεις προέλευσης) από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, ή ενέργεια προερχόμενη από πηγές με ελάχιστο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Έτσι, έμμεσα, δίνεται η δυνατότητα στον καταναλωτή να έχει ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Επίσης, σημαντική συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να έχουν και οι επιχειρήσεις-καταναλωτές μέσω της διαδικασίας του green labeling, δηλαδή με παροχή υπηρεσιών και προϊόντων που παρέχονται και παράγονται με φιλικές προς το περιβάλλον ενεργειακές διαδικασίες.

Το παραπάνω σκεπτικό καθιστά πλέον κατανοητό, με emphaticό τρόπο, ότι ο συνδυασμός της ανάπτυξης με την περιβαλλοντική προστασία είναι στοίχημα ποιότητας ζωής και επιβίωσης, γενικότερα για τον πλανήτη και την ανθρωπότητα, και ειδικότερα για τον τόπο μας που διανύει μία κρίσιμη περίοδο πρωτοφανούς οικονομικής ύφεσης και αβεβαιότητας.

Η τεχνολογία, των Ανανεώσιμων Πηγών ενέργειας είναι μια επιλογή που μπορεί να συμβάλει στο πάντρεμα ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος, χωρίς να απαιτεί από τον άνθρωπο να κάνει ουτοπικές και ανέφικτες αλλαγές στο βιοτικό του επίπεδο. Ήλλωστε η πράσινη επιχειρηματικότητα είναι μία βασική αναπτυξιακή επιλογή που δημιουργεί πρόοδο, προστιθέμενη αξία και απασχόληση.

Από την άλλη, η ενεργειακή ασφάλεια, ιδίως μετά τις τελευταίες γεωπολιτικές εξελίξεις, απασχολεί ιδιαίτερες τις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες, καθόσον για το μεγαλύτερο μέρος της πρωτογενούς παραγωγής ενέργειας χρησιμοποιούνται φυσικό αέριο και ορυκτά καύσιμα, για τα οποία υπάρχει εξάρτηση από εισαγωγές αλλά και αστάθεια τιμών. Είναι ενδεικτικό ότι, αυτή τη στιγμή, η Ε.Ε. εισάγει περίπου το 50% της ενέργειας που χρειάζεται, και η πρόβλεψη είναι το ποσοστό των εισαγωγών να φτάσει το 70% το 2030, με ανάλογη αύξηση της χρήσης ορυκτών καυσίμων στη παραγωγή ενέργειας.

Μάλιστα, σε παγκόσμιο επίπεδο, παρά την οικονομική ύφεση σε όλους σχεδόν τους τομείς της Οικονομίας και του Εμπορίου, το επενδυτικό κλίμα για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας είναι γενικά ακόμα θετικό. Λαμβάνοντας υπόψη και τις πρόσφατες εμπειρίες από τις αρνητικές επιπτώσεις της λειτουργίας των πυρηνικών ηλεκτροπαραγωγικών σταθμών, ολοένα και περισσότερες χώρες στοχεύουν να αυξήσουν την παραγωγή από ΑΠΕ, διαμορφώνοντας τα θεσμικά πλαίσια τους για την προσέλκυση επενδύσεων και εγκαταλείποντας αντίστοιχα σχέδια για ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας. Σήμερα, παγκοσμίως, πολλές χώρες έχουν θέσει στόχους για

την χρήση ΑΠΕ, και η πλειοψηφία τους έχει διαμορφώσει συγκεκριμένες πολιτικές και κίνητρα. Πάνω από 80 χώρες σήμερα παράγουν αιολική ενέργεια. Η Ινδία και η Κίνα έχουν πλέον πολύ μεγάλη εγκατεστημένη ισχύ σε αιολική ενέργεια, κατέχοντας υψηλότερη θέση στην παγκόσμια κατάταξη ανάμεσα στις παραδοσιακά πρωτοπόρες χώρες όπως η Γερμανία, οι ΗΠΑ, η Ισπανία κ.ά. Η διεύθυνση των ΑΠΕ ενισχύεται διαρκώς, με την διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, της τεχνολογίας και την αντίστοιχη μείωση κόστους επένδυσης και παραγωγής. Μάλιστα σ' αυτά τα πλαίσια κινούνται και πρόσφατες αποφάσεις αναπτυγμένων χωρών όπως η Γερμανία, να εκμεταλλευθούν τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όπως την ηλιακή, που προέρχεται από χώρες του Νότου (βλέπε project Helios ή το πιο παλιό σχέδιο Desertec).

Σε επίπεδο χώρας και στο πλαίσιο υλοποίησης των εθνικών δεσμεύσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, μέσω των διεθνών πρωτοκόλλων και της εναρμόνισης με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, η Ελλάδα δεσμεύτηκε να επιτύχει στο τέλος της δεκαετίας 2010-2020, διεύθυνση των ΑΠΕ στο ενεργειακό της σύστημα τουλάχιστον κατά 20%, με τον επιμέρους στόχο για την ηλεκτροπαραγωγή να ανέρχεται στο 40%.

Τα στοιχεία του μίγματος για την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ για τα χρονικά ορόσημα 2014 και 2020 αποτυπώθηκαν και σε σχετική υπουργική απόφαση τον Οκτώβριο του 2010, σαν ελάχιστες απαιτήσεις - στόχος για τις επιμέρους τεχνολογίες. Η ποσοτικοποίηση των στόχων στέλνει και ένα καθαρό μήνυμα για την ανάγκη εξασφάλισης των απαιτούμενων πόρων, προσφέροντας επενδυτική ασφάλεια ως προς το μέγεθος της αγοράς

Είναι φανερό ότι, ένα τόσο φιλόδοξο σχέδιο που προβλέπει διεύθυνση των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή στα επίπεδα του 40% από το 13% που είναι σήμερα, [από το οποίο μάλιστα το 7% περίπου προέρχεται από μεγάλα υδροηλεκτρικά], οφείλει να ενισχυθεί με ένα αντίστοιχο πλαίσιο θεσμικών και τεχνικών υποστηρικτικών παρεμβάσεων που θα εξασφαλίσουν την επιτυχία και την οικονομική βιωσιμότητα του.

Στα πλαίσια αυτά, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), κατά τη διάρκεια αυτής της διετίας που διανύουμε, και αξιολογώντας αναλόγως την σημαντική ωφέλεια των έργων ΑΠΕ για την εθνική οικονομία και το περιβάλλον, προσπάθησε να απεμπλέξει και να προωθήσει με ταχείς ρυθμούς, και με την αρωγή του νέου Νόμου 3851/2010, σημαντικό αριθμό επενδύσεων σε έργα ΑΠΕ.

Όμως, πέραν των παραπάνω, δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, συνέβαλλε μεταξύ άλλων με την:

- Ενεργή συμμετοχή στη διαβούλευση και διαμόρφωση του νέου Νόμου για τις ΑΠΕ (Ν. 3851/2010), στην Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ [20-20-20], καθώς και σε άλλες Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας για τη διαμόρφωση νομοθετικών και κανονιστικών πλαισίων και αποφάσεων, υποβάλλοντας ουσιαστικές προτάσεις επί των διατάξεων τους, με γνώμονα πάντα την ευχερέστερη και πιο λειτουργική εφαρμογή τους

- Απόφαση ΡΑΕ για την οικονομική αξιολόγηση αιτημάτων έργων ΑΠΕ.
- Απόφαση ΡΑΕ για την αξιολόγηση του κριτηρίου των ζωνών αποκλεισμού για έργα ΑΠΕ.
- Ανάρτηση ειδικού καταλόγου αιτήσεων σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 2851/2010.
- Διαβίβαση αιτήσεων έργων ΑΠΕ που καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του ν. 3851/2010 στον αρμόδιο διαχειριστή δικτύου, και διευκόλυνση αυτού ως προς την επικοινωνία του με τους ενδιαφερόμενους αιτούντες.
- Δημιουργία του οδηγού αξιολόγησης μετά από διαβούλευση ως προς την τεχνολογία των ηλιοθερμικών σταθμών.
- Προετοιμασία κατόπιν διενέργειας μελέτης της πρότυπης σύμβασης αγοραπωλησίας ενέργειας από ηλιοθερμικούς σταθμούς.
- Ολοκλήρωση του Νέου Κανονισμού αδειών παραγωγής έργων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, ο οποίος ενσωματώνει τη συσσωρευμένη εμπειρία της Αρχής υπό τον πολυετή χειρισμό των αιτημάτων έργων ΑΠΕ.
- Προώθηση της διαδικασίας αδειοδότησης των αιολικών σταθμών που συνδέονται με το έργο διασύνδεσης Ν. Μάκρης Πολυπόταμου - Νότιας Εύβοιας.

- Προώθηση της διαδικασίας αδειοδότησης μέσω διαγωνισμού αιολικών σταθμών στα Ιόνια Νησιά.
- Εκκίνηση διαδικασίας διερεύνησης περιοχών της χώρας όσον αφορά την περίπτωση κορεσμού δικτύων, με τη συνεργασία του ΔΕΣΜΗΕ και της ΔΕΗ.
- Γνωμοδότηση προς την Υπουργό ΠΕΚΑ σχετικά με τη δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σε οικιακές στέγες, στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα.
- Προώθηση και αδειοδότηση νέων τεχνολογιών ΑΠΕ, όπως ηλιοθερμικοί σταθμοί, συστήματα ΑΠΕ με τη χρήση τεχνολογιών αποθήκευσης της ενέργειας, μεγάλης κλίμακας έργα αξιοποίησης βιομάζας, γεωθερμικοί σταθμοί κ.ά.
- Δημιουργία νέου εύχρηστου και λεπτομερούς γεωπληροφορικού χάρτη, για την ενημέρωση του κοινού, αλλά και των επενδυτών, για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Πέραν όμως των ανωτέρω, και παρά την αρνητική συγκυρία που αφορά ιδίως στο συνεχώς απομειούμενο στελεχειακό δυναμικό της Αρχής, ο προγραμματισμός για το άμεσο μέλλον, στον οποίο η ΡΑΕ αισιοδοξεί ότι θα αντεπεξέλθει, επικεντρώνεται κυρίως στην:

- Επικαιροποίηση και εναρμόνιση του Οδηγού Αξιολόγησης αιτήσεων ΑΠΕ, σύμφωνα με το νέο Κανονισμό Αδειών.
- Έλεγχο και παρακολούθηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, περισσότερων από 2.500 αδειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν ήδη εκδοθεί (συνολικής ισχύος άνω των 21.000 MW), με παράλληλη εφαρμογή των νέων νομοθετικών προβλέψεων περί ανακλήσεως αδειών, μετά τη θέση σε ισχύ του νέου Κανονισμού Αδειών.
- Συνέχιση της αξιολόγησης των εκκρεμών έως σήμερα αιτήσεων, (ανέρχονται σε περισσότερες από 1.200), όλων των τεχνολογιών ΑΠΕ, καθώς και ολοκλήρωση της αξιολόγησης των αιτημάτων που αφορούν την εγκατάσταση μεγάλων έργων ΑΠΕ

[αιολικών πάρκων] στα νησιά του Αιγαίου, που συνοδεύονται με σχέδιο ιδιωτικής διασύνδεσης των έργων αυτών με το ηπειρωτικό σύστημα, σε συνεργασία με το ΔΕΣΜΗΕ και το μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχεδιασμό για τη διασύνδεση των νησιών του Αιγαίου.

- Έναρξη διαδικασίας αξιολόγησης, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, έργων αντλησιοταμίευσης, με την οποία θα επιτευχθεί η μεγιστοποίηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό σύστημα της χώρας, με παράλληλη προετοιμασία συγκεκριμένων προτάσεων για τη συμπλήρωση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.
- Αποστολή προς το ΥΠΕΚΑ προτάσεων-νομοθετικών ρυθμίσεων, για τη βελτίωση και αποσαφήνιση διαφόρων θεμάτων του νομοθετικού πλαισίου των ΑΠΕ.
- Συμμετοχή της ΡΑΕ σε Ομάδες Εργασίας με συναρμόδιους φορείς, για την επεξεργασία και διαμόρφωση προτάσεων σχετικά με τις ΑΠΕ, όπως α) ο σχεδιασμός της διασύνδεσης των νησιών του Αιγαίου, β) η απεμπλοκή μεγάλων επενδύσεων ΑΠΕ, γ) η Οδηγία περί Ευρωπαϊκών Ενεργειακών Υποδομών, δ) η προώθηση έργων ΑΠΕ σε περιφερειακό επίπεδο (συνεργασίες με φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης), κ.λπ.
- Συμβολή στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων πλευρών, σχετικά με την προώθηση έργων ΑΠΕ (τοπικές κοινωνίες, επενδυτές, Τοπική Αυτοδιοίκηση), μέσω της συμμετοχής εκπροσώπων της ΡΑΕ σε ενημερωτικές εκδηλώσεις - συνέδρια - ημερίδες, καθώς επίσης και μέσω σχετικού ενημερωτικού υλικού το οποίο αναρτάται συνεχώς στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ, στην οποία βρίσκονται διαθέσιμες, για κάθε ενδιαφερόμενο, όλες οι αποφάσεις - γνωμοδοτήσεις - θέσεις της ΡΑΕ, για όλα τα θέματα ΑΠΕ.

Πέραν όμως των παραπάνω, δεν πρέπει να αγνοούμε ότι, αυτό που τελικά θα σηματοδοτήσει μια επιτυχημένη πολιτική εφαρμογής μακροχρόνιου σχεδιασμού που θα περιλαμβάνει τις ΑΠΕ πρέπει να προσανατολιστεί στο να ληφθούν και να εφαρμοσθούν από την Πολιτεία γενικότερα θεσμικά και οικονομικά μέτρα πολιτικής, τα οποία θα στοχεύουν στη δημιουργία και λειτουργία της αγοράς των ΑΠΕ, μέσα σε ένα ανταγωνιστικό και υγιές περιβάλλον.

Αν θέλαμε να παραθέσουμε μερικές άμεσα υλοποιήσιμες δράσεις, μπορούμε να τονίσουμε την ανάγκη για:

- Επίσπευση της υλοποίησης όλων των αναγκαίων έργων ενισχύσεων την ηλεκτρικών δικτύων μεταφοράς, ιδιαίτερα του σχεδιασμού διασύνδεσης των νησιών του Αιγαίου με την ηπειρωτική χώρα, ώστε να καταστεί δυνατή η απρόσκοπτη και το δυνατόν μεγαλύτερη απορρόφηση της αιολικής και ηλιακής ενέργειας.
- Θέσπιση αποτελεσματικών, μόνιμων και οικονομικά επωφελών μηχανισμών οικονομικής ενίσχυσης και αποζημίωσης των παραγωγών ΑΠΕ, στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας μετά από διαβούλευση με τους συμμετέχοντες.
- Ενιαία κωδικοποίηση της ενεργειακής και περιβαλλοντικής διαδικασίας αδειοδότησης έργων ΑΠΕ και ενίσχυση της διαδικασίας one stop shop υπό την επίβλεψη του ΥΠΕΚΑ.
- Ενίσχυση και επέκταση της χρήσης των βιοκαυσίμων στην ηλεκτροπαραγωγή και τις μεταφορές.
- Θέσπιση περαιτέρω κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων ΑΠΕ στο χώρο της Βιομάζας και της γεωθερμίας, που αποτελούν σήμερα ευκαιρία ενίσχυσης κλάδων της οικονομίας όπως η αγροτική απασχόληση και η περιφερειακή ανάπτυξη, παρέχοντας εγγυημένη και ανανεώσιμη ισχύ στο σύστημα.
- Προώθηση και στήριξη της μικρής κλίμακας αυτοπαραγωγής από ΑΠΕ, με ισχυρά οικονομικά και φορολογικά κίνητρα, για την εγκατάσταση στα κτίρια φωτοβολταϊκών συστημάτων, γεωθερμικών αντλιών, ηλιακών συστημάτων για θέρμανση και κλιματισμό, και συστημάτων αξιοποίησης βιομάζας [όπως λέβητες pellets κ.ά.).
- Λήψη υποστηρικτικών μέτρων και κινήτρων για την έρευνα και ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας ΑΠΕ και λειτουργίας βιομηχανικών μονάδων παραγωγής βασικού εξοπλισμού ΑΠΕ (φωτοβολταϊκά, συστήματα ενεργειακής αξιοποίησης βιομάζας και παραγωγής βιοκαυσίμων, συστήματα αφαλάτωσης, μικρές ανεμογεννήτριες κ.λπ.), που θα προσδώσουν προστιθέμενη αξία στη χώρα.
- Σχεδιασμός ενημέρωσης και εκπαίδευσης των πολιτών για τη χρήση ΑΠΕ σε

μικρή και μεγάλη κλίμακα, με βασικό μοχλό τη σχολική περιβαλλοντική εκπαίδευση.

- Συμπλήρωση και επικαιροποίηση του χωροταξικού σχεδιασμού για τις ΑΠΕ, χωρίς ασάφειες και ελλείψεις που καθιστούν τις επενδύσεις επισφαλείς και μη ελκυστικές.

- Ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό των κεντρικών και περιφερειακών Υπηρεσιών που διαχειρίζονται και συμμετέχουν στην αδειοδότηση και παρακολούθηση έργων ΑΠΕ.

- Εύρεση εναλλακτικών μεθόδων χρηματοδότησης έργων ΑΠΕ, με τη χρήση νέων διεθνών χρηματοδοτικών εργαλείων, λόγω της σημαντικής σήμερα δυσκολίας εύρεσης δανειακών πόρων μέσω του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Αποτελεί κοινά αποδεκτό γεγονός ότι, οι προοπτικές του ενεργειακού τομέα για την επόμενη δεκαετία χαρακτηρίζονται από όλο και οξύτερα και περισσότερο πολύπλοκα προβλήματα, στο παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον, σε σύγκριση με το πρόσφατο παρελθόν. Τα προβλήματα, συνδέονται άμεσα με την προσπάθεια συγκερασμού από τη μία μεριά της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού και από την άλλη με τη συγκράτηση των τιμών της αγοράς σε ανταγωνιστικά επίπεδα, ενώ παράλληλα συντελείται μία θεσμοθετημένη διαδικασία περιορισμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και βέβαια όλα αυτά να λειτουργούν σε ένα περιβάλλον προστασίας του καταναλωτή. Αυτός ο δυσεπίλυτος γρίφος μπορεί να επιλυθεί μόνο διό της ορθολογικής εφαρμογής των νέων κανόνων για την ενιαία εσωτερική αγορά ενέργειας στην Ευρώπη, και την πιστή εφαρμογή τους από τα κράτη-μέλη. Η τήρηση των θεσμικών κανόνων του παιχνιδιού, και μόνο αυτή, επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στη χώρα μας ειδικότερα, να θέσει φιλόδοξους στόχους για περαιτέρω μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και για μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, καλύπτοντας έτσι την αύξηση της ζήτησης και περιορίζοντας τη χρήση των ορυκτών καυσίμων.

Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι, οι πολιτικές ανάπτυξης των ΑΠΕ, οι οποίες έχουν πράγματι ελπιδοφόρα προοπτική, στην ελληνική και ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας και παρά το κατά τ' άλλα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον για όλη την Ευρώπη, μπορούν να αποτελέσουν, υπό τους παραπάνω όρους, σημαντικό πυλώνα βιώσιμης ανάπτυξης

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

και προόδου για τη χώρα, ως εναλλακτική ενεργειακή προοπτική, συνδυάζοντας την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, την ενίσχυση της απασχόλησης και την προσφορά στον τόπο προστιθέμενης αξίας μέσω επενδύσεων που θα υλοποιούνται με οικονομικά επωφελή τρόπο, για την εθνική οικονομία και τους τελικούς καταναλωτές.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «Ανεμολόγια», Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2011, σ. 8-12.